

Més política que literatura

El *Diccionari de la literatura catalana* és força exhaustiu a l'hora de reportar els llibres polítics i socials d'Antoni Batista, en detriment del seu llibre sobre Salvador Espriu (*Salvador Espriu: itinerari personal*, 1985), que ignora.

El francès, pastat al català

Quaderns Crema-Lluís Maria Todó diuen que els veïns del matrimoni d'*El gat* que surten el diumenge en cotxe segurament van, pensa la parella protagonista, "a casa d'alguns parents de l'un o de l'altre, o a casa d'un germà, d'una germana". Pensen, doncs, en uns parents abans que en els germans? No, pensen en els pares. Per al doctor universitari Todó, el mot francès *parents* ("pares") indica el mateix que el mot català *parents*.

Tan tranquil·lament

Salvador Oliva escriu en la versió la butxaca d'*A través del mirall* que Alcía "anava parlant tranquil·lament amb ella mateixa i el Genet anava caient, primer d'un costat, després de l'altre". El que diu Caroll és, com indiquen Amadeu Viana i Víctor Compta: "Va continuar parlant tota sola, mentre veia com el cavall caminava amb indolència pel camí i el Genet queia, adés cap a la dreta, adés cap a l'esquerra" ("*so she went on talking to herself, as she watched the horse walking leisurely along the road, and the Knight tumbling off, first on one side and then on the other*").

Espatllet

Segons estableix el DIEC1 i confirma el DIEC2, tot home malaltís, desganat, de mal color, però que no té febre, està espatllat, i, pel que fa als ossos, només pot estar espatllat de pit per una defectuosa posició esternal. El Diccionari Alcover-Moll sap que l'espatllat és el "malalt de desviació de les espatlles o de l'espina", no pas tot home malaltís, desganat, de mal color, encara que l'espatllat pugui patir aquests mals.

Nou segles de vida barcelonina a través de la història del monestir de Valldonzella

La integració del monestir cistercenc de religioses de Valldonzella, actualment situat a la falda del Tibidabo, en la vida cultural i protocol·lària de la ciutat de Barcelona, durant els seus nou segles d'existència, queda ben demostrada en la monografia que li han dedicat Antoni Albacete i Gascón, historiador, i Margarida Güell i Baró, historiadora de l'art, *El reial monestir de Santa Maria de Valldonzella (1174-1922)*, monografia que s'atura el 1922, data de la consagració de l'església del monestir actual.

Una part important de l'obra, que ha estat editada per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, correspon a l'estudi arquitectònic, ornamental i tècnic de l'actual conjunt conventual, format pel monestir i l'església, obra de l'arquitecte Bernardí Martorell i Puig (1877-1937). Construït entre els anys 1912 i 1922, sota les directrius de Torras i Bages, mentor de la comunitat, avui presenta un estat molt similar al primigeni –malgrat que va ser alterat notablement el 1937, quan fou transformat en dispensari i hospital antituberculós– gràcies a la restauració posterior, acabada la guerra, a càrrec de l'arquitecte Josep Maria Pericas i Morros (1881-1966).

La comunitat de Valldonzella de bell antuvi es caracteritzà per aristocratitzar-se en una època en què fins i tot les monges podien comprar esclaus,

igual que s'aristocratitzaren unes altres comunitats femenines cistercenques, com Vallbona de les Monges, i comunitats d'uns altres ordes, com les benedictines de Sant Pere de les Puelles, per bé que amb el pas dels segles l'origen social de les religioses va canviar.

Així, el monestir va ser lloc de reclusió de nombroses dames vídues o de benjamines de famílies benestants catalanes i, lluny d'ésser un lloc de vida austera, era, igual que uns altres monestirs i centres de poder de Barcelona, lloc de sofisticació intel·lectual i ateneu literari amb els certàmens corresponents. Era un lloc de vida regalada on es reunien membres de l'alta societat, rendista, interessats a passar l'estona fent tertúlia però també escoltant narracions i poemes. L'únic poeta català i fins i tot europeu del qual s'ha conservat un corpus complet i tancat de poesia amorosa dedicada a una monja i celebrat en un monestir en una festivitat col·lectiva és un poeta que convertí la comunitat de Valldonzella en el seu centre literari, des del 1454 fins al 1460, el notari Antoni de Vallmanya.

Llavors el monestir s'aixecava a la Creu Coberta, fora del portal de Sant Antoni, a la confluència dels carrers actuals de Viladomat i Gran Via. La primera pedra hi fou col·locada el 21 d'octubre de 1263 per Jaume I. L'edifici va ser destruït el 1909, durant la Setmana Tràgica, però la comunitat ja l'havia hagut d'abandonar provisionalment diverses vegades per uns altres conflictes bèl·lics i revoltes. Fins el 1714, qualsevol entrada oficial del monarca a la ciutat comportava una aturada prèvia al monestir. A més, el cenobi serví a la corona com a lloc de residència pel fet de ser fora de les muralles per raons de salubritat.

EL TEMPS

Vista exterior de l'església des de darrere de l'absis, situada a la falda del Tibidabo.